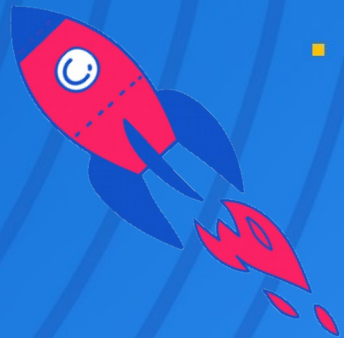




מדינת ישראל  
משרד החינוך



## מערכת שידורים לאומית

# תרבות יהודית ישראלית לכיתה ד'

נושא השיעור: להתקרב או להתרחק?

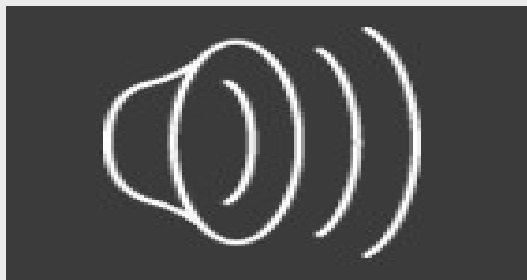
עם המורה: מעיין שולדר



# מה נעשה היום?

- נלמד משניות ממסכת אבות, פרק א', משנה ו', ז' שנכתבו על ידי חז"ל, העוסקות בדמויות המקיפות אותנו בחיים.
- נשאל את עצמנו:
- איך מתמודדים עם השפעות טובות ועם השפעות רעות?
- איך מקיפים את עצמנו בדמויות ראויות?
- איך אנו יכולים לקחת אחריות על הבחירות שלנו בחברים ובסביבה הקרובה שלנו?





מה להביא לשיעור?



# מתחילים בכיף

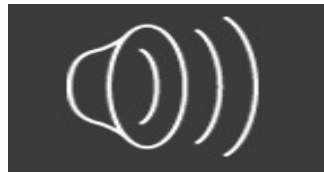
חשבו על מישהו משמעותי בחיים שלכם. זה יכול להיות מורה, מדריך בתנועת הנוער, חבר טוב, בן משפחה, גיבור תרבות. וכתבו במחברת:

**מהן התכונות שהופכות אותו למשמעותי עבורכם?**

העזרו ברשימה הזו:

נדיבות  
אמינות  
חוש הומור  
שמחה  
חוכמה  
עקשנות  
חריצות  
עזרה  
הקשבה

חשבו על מקרה אחד שמתאר את הבחירה שלכם.



# הקדמה: פרקי אבות ותקופת ה"זוגות"

יְהוֹשֻׁעַבֵּן פְּרֻחִיהַ וְנִתְאִי הָאֲרֵבֵלִי קִבְּלוּ מֵהֶם



אדוארד פרנקפורט בסביבות 1900

# מי היו יהושע בן פרחיה ונתאי הארבלי

יהושע בן פרחיה - היה נשיא הסנהדרין. תפקידו היה לייצג את העם בכל דבר, להיות ראש לתלמידים החכמים. יש לו תפקיד ממלכתי (כמו של נשיא המדינה היום).

נתאי הארבלי - היה אב בית הדין. הוא עמד בראש בתי המשפט. ועבודתו עסקה באנשים שבאים לבית המשפט כי סטו מדרך הישר.

# קריאת המשנה

יְהוֹשֻעַ בֶּן פְּרִיחָה וְנִתְאִי הָאֲרִבְלִי קִבְּלוּ מֵהֶם

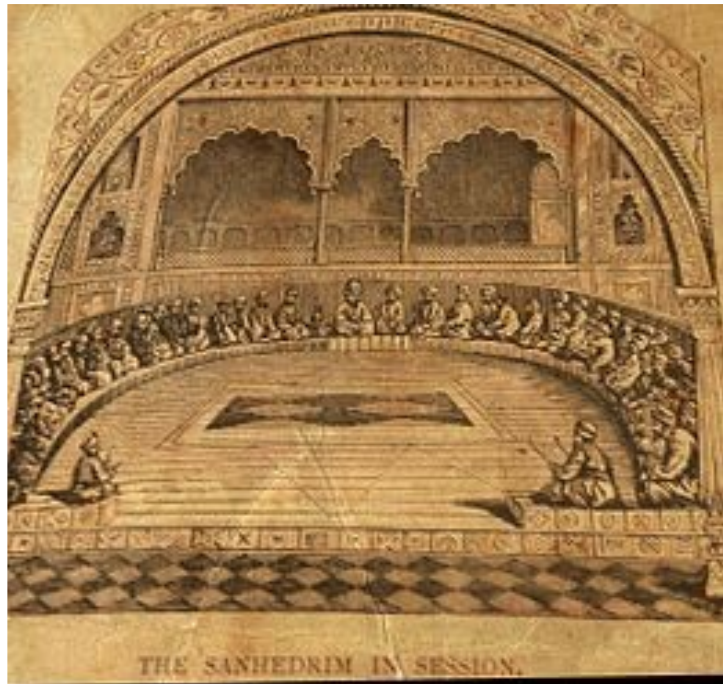
יְהוֹשֻעַ בֶּן פְּרִיחָה אוֹמֵר

עָשָׂה לָךְ רַב

וּקְנֵה לָךְ חֵבֶר

וְהוּי (תהיה) דָּן אֶת כָּל הָאָדָם

לְכַף זְכוֹת



כינוס הסנהדרין, איור משנת 1883

# הצעות של יהושע בן פרחיה



1. יהושע בן פרחיה ונתאי הארבלו קבלו מהם העצות השונות למחברת לפי הסדר ותנו מספר לכל אחת מהן.

2. הדגישו את הפעלים במשנה.

3. אילו ערכים ורעיונות באים לידי ביטוי במשנה?

יהושע בן פרחיה אומר

עשה לך רב,  
וקנה לך חבר,  
והוי (תהיה) דן את כל האדם  
לכף זכות.



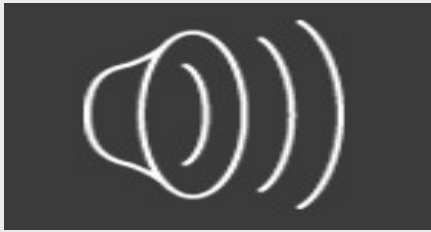
וְהוּי דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת

דָּן לְכַף חוּבָה

חשבו על דוגמה  
שבה דנתם  
מישהו לכף זכות  
ודוגמה שדנתם  
מישהו לכף  
חובה?

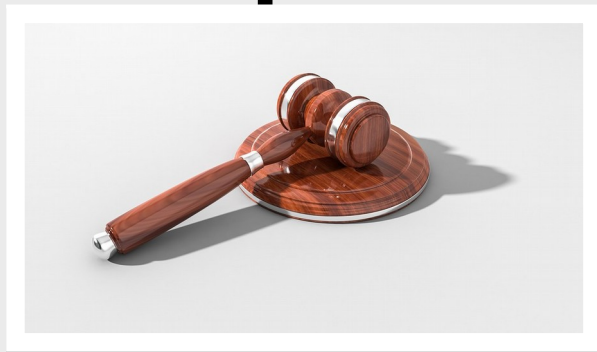


צילום: Roman Kraft



# העצות של נתאי הארבל

**העתיקו את העצות  
למחברת לפי הסדר  
ותנו מספר לכל  
אחת מהן.**



**נתאי הארבל אומר:  
הרחק משכן רע,  
ואל תתחבר לרשע,  
ואל תתיאש מן הפרענות  
(מהאסון, מהצרה).**



הגדת שיק מאת ארתור שיק  
לודז', 1934, (1894-1951)

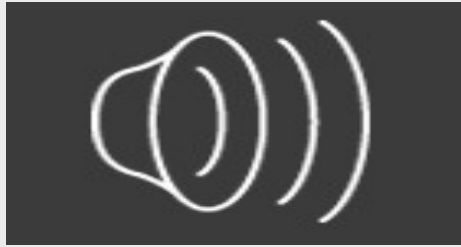
# מהן העצות של נתאי האַרְבֵּלי?

נתאי האַרְבֵּלי אומר:  
הֲרַחֵק מִשְׁכַּן רָע  
וְאַל תִּתְחַבֵּר לְרָשָׁע  
וְאַל תִּתְיַאֵשׁ מִן הַפְּרָעָנוֹת  
(מהאסון, מהצרה).

- מה דעתכם על העצות הללו?
- האם הדברים של נתאי חוזרים על דברי יהושע בן פרחיה? מנוגדים להם? או משלימים אותם?

• אילו ערכים ורעיונות באים

לידי ביטוי במשנה?



## רגע של מחשבה

למדנו שלכל אחד מהחכמים, מנהיגי ישראל בתקופת בית המקדש השני, היה תפקיד:  
• יהושע בן פרחיה - היה נשיא הסנהדרין.

• ניתאי הארבלי - היה אב בית הדין.

חשבו:

**מה עשוי להיות הקשר בין זהות החכמים ובין מה שהם אמרו?**





# מסכמים את השיעור

## המשנה במילים שלנו

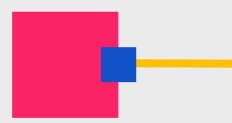
## שם החכם

חפש מישהו שיעזור לך ויהיה למענך  
דמות לחיקוי, מצא לך חבר טוב  
שניתן להתיעץ איתו ותשפוט אנשים  
לטובה.

רבי יהושע בן  
פרחיה אמר...

התרחק מאנשים רעים, ליצור ביני  
לבינם מרחק אפילו שגרים בשכנות  
אליהם ולא להתייאש גם אם נראה  
שדווקא האנשים הרעים לא נענשים.

ניתאי הארבל  
אמר...



# ממשיכים למשימה

השלימו את הטבלה:

הערכים שבאים לידי ביטוי (בחרו מהמאגר)	מה למדתי ממנו כאן ועכשיו	החכם
		יהושע בן פרחיה
		ניתאי הארכלי

נתאי הארכלי:  
אומר:

יהושע בן פרחיה אומר:

הרחק משכן רע,  
ואל תתחבר לרשע,  
ואל תתיאש מן הפרענות.

עשה לך רב,  
וקנה לך חבר,  
והוי דן את כל האדם לכהן זכות.

ערכים: ערבות הדדית, שוויון, כבוד, תקווה, חברות, אופטימיות, שלום, מנהיגות, ראיית הטוב, אחריות

# הזמנה לאתר תרבות יהודית-ישראלית

להרחבה בנושא שלמדנו היום:

היכנסו לאתר: תרבות יהודית-ישראלית,  
כיתה ד'- "פרקי אבות"  
וחפשו את השיעור על המשנה "להתקרב או  
להתרחק"



מדינת ישראל  
משרד החינוך

# תודה שצפיתם בשידור

הופק עבור משרד החינוך ע"י מטח